

LBRIS

We know
books

Hans Christian Andersen

Povești
și
povestiri

Traducere din limba daneză
de Victor Frunză

Cuprins

Amnarul.....	5
Claus ăl mic și Claus ăl mare	14
Prințesa pe un bob de mazăre	27
Florile micuței Ida.....	30
Degețica	39
Prietenul de drum	51
Mica sirenă.....	71
Hainele noi ale împăratului	96
Dârzul soldătel de cositor.....	102
Povestea băieților cocori	108
Grădina Paradisului.....	126
Cufărul zburător	142
Ole-Ene-pe-la-gene.....	150
Porcarul	164
Bobocul de rață cel urât.....	182
Bradul	193
Regina Zăpezilor	202
Dealul Ielelor	239
Fetița cu chibrituri	248
Piticul de la băcănia de mezeluri.....	252
Hans-Prostul	257

Amnarul

Un soldat venea în marș pe un drum de țară: un-doi! un-doi! Pe spate purta o raniță și la șold avea o sabie, pentru că fusese în război și acum se ducea acasă. Pe drum întâlni o vrăjitoare. Aceasta era așa de urâtă, încât buza îi atârna până la piept. Baba zise:

— Bună seara, soldat! Ce sabie frumoasă și ce raniță mare ai, ești un ade-vărat soldat! O să ai atâția bani câți ți-ai dori să ai!

— Mulțumesc, vrăjitoare bătrână! zise soldatul.

— Vezi copacul ăsta mare? spuse vrăjitoarea și arată copacul, care se afla chiar lângă ei. E cu totul gol pe dinăuntru! Să te urci mai întâi spre vârf, unde ai să dai peste o scorbură, prin care să intri și să ajungi adânc în el!

Am să-ți leg o funie de brâu, ca să te pot trage sus, când mă strigi!

— Și ce să caut eu jos, în copac? întrebă soldatul.

— Să iei banii! zise vrăjitoarea. Să știi că atunci când ai să ajungi la fundul copacului, o să te afli într-un culoar mare și cu multă lumină, pentru că acolo sunt aprinse pe puțin o sută de lămpi. După aceea ai să vezi trei uși, poți să le deschizi, cheia se află în ele. Dacă intri în prima cameră, în mijlocul ei ai să vezi pe podea o ladă mare, și pe ea stă un câine; câinele are niște ochi mari cât ceștile de ceai, dar să nu te sperii! Am să-ți dau șorțul meu în carouri albastre, ca să-l întinzi pe jos; apropie-te, ia câinele, pune-l pe șorț, deschide lada și ia din el câți bani poțești. Sunt toți de aramă, dar dacă preferi de argint, atunci trebuie să intri în camera de alături; dar acolo se află un câine, cu niște ochi mari cât două roți de moară; tu să nu te sperii, pune-l pe șorțul meu și ia din bani! Dacă vrei însă de aur, poți să ai, și încă

așa de mulți cât nu poți să duci, asta când intri în a treia cameră. Dar câinele, care stă aici pe lada de bani are doi ochi, fiecare cât Turnul Rotund¹ de mare. E un ditamai câinele! Dar să nu-ți fie frică! Așază-l doar pe șorțul meu și nu-ți va face nimic, iar tu poți să iei din ladă cât aur vrei!

— Nu-i rău deloc! zise soldatul. Dar eu ce trebuie să-ți dau, vrăjitoare bătrână? Îmi închipui că vrei ceva de acolo!

— Nu, zise vrăjitoarea, nu vreau nici măcar un gologan! Tu doar să iei pentru mine un amnar vechi, pe care bunică-mea l-a uitat când a fost acolo ultima oară!

— Aha! Atunci leagă-mi funia de brâu! zise soldatul.

— Uite-o! zise vrăjitoarea. Și poftim și șorțul meu în carouri albastre.

Așadar, soldatul se urcă în copac, se lăsă prin deschizătură și se trezi, întocmai cum zisese vrăjitoarea, într-un mare culoar, unde ardeau sute de lămpi.

¹ Turnul Rotund (*Rundetaarn*) din Copenhaga, monument istoric, a fost ridicat între 1637-1642 de regele Christian al IV-lea, folosit printre altele ca observator astronomic și vestit prin culoarul-spirală fără trepte, pe care țarul Petru I al Rusiei l-a urcat cu trăsura cu cai. În zilele noastre, ascensiunea cu un vehicul s-a repetat de bicicliști și motocicliști. (Nota trad.)

Acum el deschise prima ușa. Ah! Acolo se afla câinele, care se holba la el cu niște ochi mari cât ceștile de ceai.

— Ce ființă nostimă ești! zise soldatul și-l așeză pe șorțul vrăjitoarei, după aceea luă atâția gologani de aramă cât putea să-i încapă în buzunare, închise cufărul, puse din nou câinele pe el și intră în cea de a doua cameră. Oho! Acolo păzea câinele cu niște ochi cât o pereche de roți de moară.

— N-ar trebui să te holbezi așa de lung la mine! zise soldatul, ar putea să te doară ochii!

Și-l așeză pe șorțul vrăjitoarei, dar când văzu ce mulți arginți erau în cufăr, aruncă toți gologanii de aramă și-și umplu buzunarul și ranița cu argint curat. Acum intră în a treia cameră! O, nu, era de-a dreptul greșos! Câinele de acolo avea într-adevăr ochii cât Turnul Rotund de mari! Și se răsuceau în cap ca niște vârtelnițe.

— Seara bună! spuse soldatul și duse mâna la caschetă, pentru că un asemenea câine nu văzuse niciodată până atunci; dar după ce se mai uită un pic la el, se gândi că de-acum e de ajuns, îl ridică și-l așeză jos, deschise lada, nu se poate, Doamne Dumnezeu! Cât aur putea să fie acolo! Putea să cumpere

cu el toată Copenhaga cu purceii de zahăr ai vânzătoarelor de dulciuri, cu toți soldăteii de cositor, cu toți căluții de călărit sau de dat în tiribombe, cu tot! Da, era acolo bănet, nu glumă! Așa că soldatul aruncă toți bănuții de argint cu care își umpluse buzunarele și ranița, luând în schimb aur, și-l îndesă în toate buzunarele, în raniță, în bonetă, până și în cizme, că abia putea să meargă! Acum era plin de bani! Pe câine îl așeză la loc pe ladă, trânti după el ușa și strigă la vrăjitoare din interiorul copacului:

— Trage-mă acum sus, hoască bătrână!

— Da' amnarul îl ai cu tine? întrebă vrăjitoarea.

— Chiar așa! zise soldatul. Am uitat complet de el.

Așa că se-ntoarse să-l ia. Vrăjitoarea îl trase sus și acum stătea din nou pe drumeagul de țară, cu buzunarele, cizmele, ranița și cascheta burdușite cu bani.

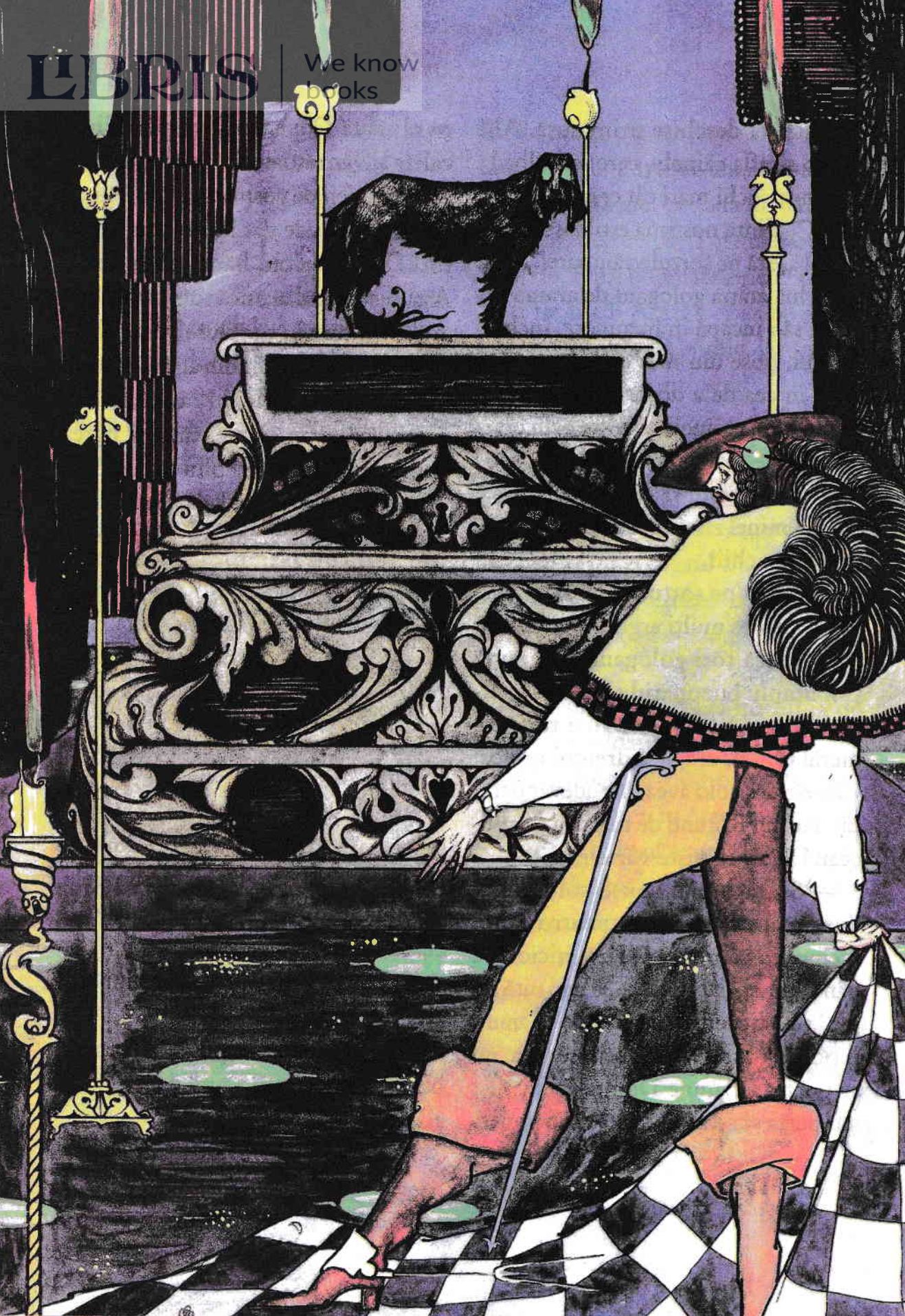
— Dar tu o ții întruna cu amnarul asta? zise soldatul.

— Nu-i treaba ta! spuse vrăjitoarea, banii ți i-ai primit! Să-mi dai amnarul și gata!

LIBRIS

We know
books

— Tacă-ți fleanca! grăi soldatul. Mie să-mi zici imediat ce nevoie ai de el sau îmi trag sabia și te las fără cap!

— Nu-ți spun! zise vrăjitoarea.

Soldatul îi reteză capul. Ea zăcea lată jos! El își înfășură bănetul în șorțul ei, își puse bocceaua în spinare, amnarul în buzunar și porni direct spre oraș.

Era un oraș plăcut, acolo trase la cel mai de soi han, unde ceru cele mai arătoase odăi și bucatele cele mai alese, pe măsura unui om cu atâția bani ca el.

Servitorului, care trebuia să-i lustruiască cizmele, i se păru straniu că un domn așa de bogat avea niște cizme așa de ponosite, dar el încă nu își cum-părase altele noi; a doua zi își luă și cizme și haine arătoase. Acum soldatul era un domn distins, căruia i se povestea despre toate minunățiile din orașul acela și despre regele lor, ca și despre frumusețea prințesei, fiica lui.

— Unde poate să fie văzută? întrebă soldatul.

— Ea nu poate fi văzută deloc! i se răspunse. Stă închisă într-un mare castel de aramă, înconjurat de ziduri și turnuri! Doar regele poate să intre să

o vadă, pentru că i s-a prezis odată că o să se mărite cu un simplu soldat și asta nu-i place deloc regelui.

„Uite că eu trebuie s-o văd!”, se gândi soldatul, deși știa că nu avea cum să i se facă voia.

Deocamdată o ducea tot într-o veselie, mergea la comedii, se plimba cu trăsura prin Parcul Regal², dădea la săraci o mulțime de bani, ceea ce era frumos din partea lui, doar știa el însuși din zilele de demult ce rău este când nu ai o lețcaie în buzunar! Acum era bogat, avea haine frumoase și era înconjurat de o mulțime de prieteni, care ziceau cu toții că este nemaipomenit de bun, un adevărat cavaler, și asta îi făcea mare plăcere soldatului! Dar cum dăduse zilnic de-a azvârlita cu banii, fără să fi pus ceva la loc, rămase până la urmă doar cu doi gologani în pungă, așa că fu nevoit să se mute din odăile cele frumoase, unde locuise până atunci, într-o cămăruță mititică de sub pod, tot el trebui să-și curețe cizmele și să le cârpească singur cu ac și ață, iar dintre prietenii lui niciunul nu mai

² În original, *Konges Have*, denumirea reală a unuiia din parcurile publice din Copenhaga, altădată anexă a Palatului Regal (Nota trad.)

călcă pe acolo, pentru că erau prea multe trepte de urcat până sus.

Era într-o seară întunecoasă, el nu putuse să-și cumpere măcar o lumânare, dar își aduse aminte că undeva avea amnarul, pe care îl luase din scorbura copacului, unde vrăjitoarea îl ajutase să coboare. Îl scoase, și abia făcu să scapere o scânteie din cremene, că ușa se dădu cu forță la o parte și câinele acela care avea ochii cât două cești de ceai i se înfățișă, zicând:

— Ce anume ordonă domnul meu?

— Ia uită-te, zise soldatul, ce amnar nostim! Pot așadar să comand orice doresc! Fă-mi rost de niște bani! ceru el câinelui, care, țâști!, dispăru și, țâști!, se și întoarse, cu o pungă mare plină cu gologani, în bot.

Acum soldatul știa ce minunat amnar avea! Dacă lovea o dată cu el în cremene, venea câinele de pe lada cu bani de aramă, dacă lovea de două ori, venea cel care stăpânea argintul, iar dacă lovea de trei ori, venea cel cu aurul. Soldatul se mută înapoi în odăile cele arătoase, se purta în haine făloase, prietenii se grăbiră să-l cunoască din nou care mai de care, ba chiar arătau că țin tare mult la el.

Atunci el se gândi: „Ce înseamnă ciudățenia asta că prințesa nu poate fi nicidecum văzută?! Înseamnă că este cu adevărat frumoasă, dacă toată lumea zice asta! Dar ce folos dacă tot timpul stă închisă în castelul cel mare de aramă cu nenumăratele lui turnuri. Chiar așa, adică de ce să nu am voie să o văd? Unde mi-e amnarul?!” Făcu să scapere scânteii cu el și tuști!, apăru câinele cel cu ochi mari cât ceștile de ceai.

— E fără îndoială miezul nopții, zise soldatul, tare aș dori să o văd pe prințesă, măcar o clipă!

Câinele o și zbughi pe ușă afară și înaintea ca soldatul să mai chitească ce și cum, îl și văzu că s-a înapoiat cu prințesă cu tot: ea dormea pe spatele câinelui, așa de frumoasă, încât oricine putea să-și dea seama că era o prințesă adevărată; soldatul nu putu să se abțină, trebui să o sărute, doar era un soldat adevărat.

După aceea, câinele fugi înapoi cu prințesa, dar când se făcu dimineață, iar regele și regina stăteau la ceai, prințesa zise că a avut un vis foarte ciudat azi-noapte, cu un câine și un soldat. Ea călărise culcată pe spatele câinelui și după aceea soldatul o sărutase.

— Ce poveste frumoasă! zise regina.

În noaptea următoare, una din doamnele de onoare mai bătrâne fu pusă să vegheze la patul prințesei, ca să vadă dacă într-adevăr era un vis sau cu totul altceva.

Soldatul se perpelea de dorul de a o vedea din nou pe frumoasa prințesă și deci chemă din nou câinele noaptea, acesta o luă în spate și alergă cu ea cât putu de repede, dar bătrâna doamnă de onoare își încălță repede cizmele pentru glod și se luă la fel de repede după ei; acum ea văzu că au dispărut într-o casă mare. „Acum știu unde sunt!”, gândi ea și cu o cretă făcu pe poartă un ix mare de tot. După asta se duse liniștită la culcare, câinele se întoarse și el ducând prințesa înapoi; dar când acesta văzu x-ul de pe poarta casei unde locuia soldatul, luă și el o cretă și puse x-uri pe toate porțile din oraș, lucru făcut cu cap, pentru că acum doamna de onoare nu mai putea să găsească poarta adevărată, când toate erau însemnate.

Dis-de-dimineată, veni regele și regina, bătrâna doamnă de onoare și toți ofițerii, ca să vadă unde a fost dusă prințesa.

— Uite, colo! zise regele, când văzu prima poartă cu un ix pe ea.

— Ba, dincolo, dulcele meu bărbat! zise regina, care văzuse a doua poartă cu un ix pe ea.

— Uite, și colo unul și dincolo unul! ziseră cu toții; încotro se uitau, peste tot numai x-uri pe porți. Până la urmă, își dădură seama că toată căutarea era fără folos.

Dar regina era o femeie cu scaun la cap, care se pricepea la mai multe decât numai să meargă cu caleașca. Ea își luă foarfeca cea mare de aur, tăie cu ea o bucată mare de mătase, din care cusu o punguliță mică și frumușică; după aceea o umplu cu păsat de hrișcă și o legă de spatele prințesei și tot atunci făcu și o înțepătură mică în punguliță, ca păsatul să se risipească pe drumul prințesei.

Noaptea câinele apăru din nou, o luă pe prințesă în spate și fugi cu ea la soldat, care se îndrăgostise așa de tare, încât ar fi vrut să fie prinț, ca să o ceară de nevastă.

Câinele nu simți nicidecum că păsatul făcuse o dără de la castel până la fereastra soldatului, pe unde intră urcând pe perete cu prințesa în spate. Dimineata, regele și regina văzură unde fusese dusă fiica lor și de aceea

porunciră ca soldatul să fie luat pe sus și aruncat în închisoare.

Așa că se afla la răcoare. Ah, ce întu-neric și mohorât era acolo, ba i-au mai și zis: „Mâine ai să fii spânzurat!”. Nu era nostim deloc să audă așa ceva, și peste toate își uitase amnarul acasă, la han. În cursul dimineții,

văzu printre gra-tiile ferestruicii cum oamenii se grăbeau în afara orașului, la locul de spânzurătoare. Auzi tobele și-i văzu pe soldați în marș. Toată lu-mea alerga; trecu pe-acolo și un ucenic de cizmar cu șorț și în clăpări, mergea în ga-lop, încât un papuc îi zbură drept lângă zidul de unde soldatul stătea și se uita printre gratii.

— Hei, mă, ucenic cizmar! Cine te gonește de alergi așa? îi zise soldatul. Nu se va întâmpla nimic până nu apar eu acolo! Nu vrei tu să dai o fugă până unde am locuit și să-mi aduci amnarul, că am să-ți dau patru gologani! Dar să-ți scapere picioarele, m-ai auzit?

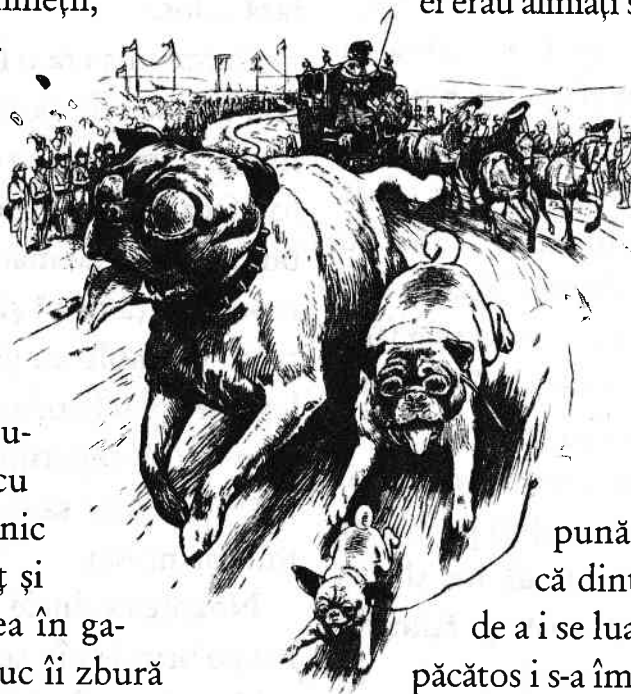
Când auzi de cei patru gologani pe care și-i dorea mult, ucenicul de ciz-mar o luă la sănătoasa după amnar, i-l dădu soldatului și, ei da, acuma să vezi treabă!

În afara orașului fusese ridicată o spânzurătoare mare, de jur împrejurul ei erau aliniați soldații și lume adu-

nată cu sutele de mii. Regele și regina stăteau pe un tron fru-mos chiar în fața judecăto-rului și a sfatului.

Soldatul se afla deja sus pe scară, dar când să i se pună funia de gât, zise că dintotdeauna, înainte de a i se lua viața, și celui mai păcătos i s-a împlinit o ultimă do-riță nevinovată. Avea și el una, să tragă o pipă, doar era ultimul lui tra-buc pe lumea asta.

Regele nu avu nimic împotriva și soldatul își scoase amnarul, lovi cu el: unu, doi, trei! și toți câinii apărură acolo, cel cu ochii mari cât ceștile, cel cu ochii ca două roți de moară și cel cu ochii cât Turnul Rotund.

— Ajutați-mă, că vor să mă spânzure! zise soldatul și câinii se și repeziră la judecători și la membrii sfatului, pe unul îl luară de picioare, pe altul îl apucară de nas, pe alții îi aruncară mulți stânjeni în aer, că la cădere nu s-a ales nimic de ei.

— Vă interzic! zise regele, dar câinele cel mai mare îi luă pe amândoi, pe el și pe regină, și-i aruncă după toți ceilalți; soldații s-au speriat atunci tare de tot și toată prostimea strigă într-un glas:

— Micule soldat, tu să ne fii rege și să te însori cu minunata prințesă!

Așa că îl așezară pe soldat în trăsură regelui, iar cei trei câini dansau înaintea ei și strigau „Ura!”, băieții fluierau cu deștele-n gură, iar soldații dădeau onorul. Prințesa ieși din castelul de aramă și deveni regină, ceea ce îi plăcu foarte mult. Nunta a durat opt zile, câinii au stat și ei la masă alături și făceau niște ochi mari de tot.